

บทที่ 2

วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการทดลอง

1. สารเคมี

- 1.1 เมทานอล
- 1.2 อะซีโตน
- 1.3 โทลูอิน
- 1.4 เบนซีน
- 1.5 เมทิลเอทิลคีโตน
- 1.6 ไอโซโพรพานอล
- 1.7 hexadecanol
- 1.8 1-octadecanol

2. อุปกรณ์

2.1 ชุดอุปกรณ์การทดลอง ประกอบด้วย

- ถังระเหยขนาด กว้าง 0.4 เมตร ยาว 3.9 เมตร และสูง 0.2 เมตร ซึ่งติดตั้งอยู่ภายใต้อุโมงค์ลมขนาด กว้าง 0.5 เมตร ยาว 4 เมตร และสูง 0.5 เมตร
- แหล่งกำเนิดลม (blower)
- บั๊ม
- อินเวอร์เตอร์ (inverter)
- ถังน้ำร้อน

2.2 แก๊สโครมาโทกราฟี (Hewlett Packard, model 5790A) ประกอบด้วย เฟลมไอออไนเซชัน ดีเทคเตอร์ (Flame Ionization Detector, FID) และ pack column

2.3 เทอร์โมมิเตอร์

2.4 เทอร์โมคัปเปิล เทอร์โมมิเตอร์

2.5 เครื่องวัดความชื้นและความเร็วลม

2.6 เครื่องชั่ง 4 ตำแหน่ง

2.7 เครื่องแก้ว

- บีกเกอร์
- หลอดหยด
- หลอดทดลอง
- แท่งแก้วคน
- กระจกตวง
- ปิเปต
- ขวดวัดปริมาตร
- ขวดเก็บตัวอย่างขนาด 10 ml

2.8 ลูกยาง

2.9 ขั้วนดักสาร

2.10 ชุดกวนผสม

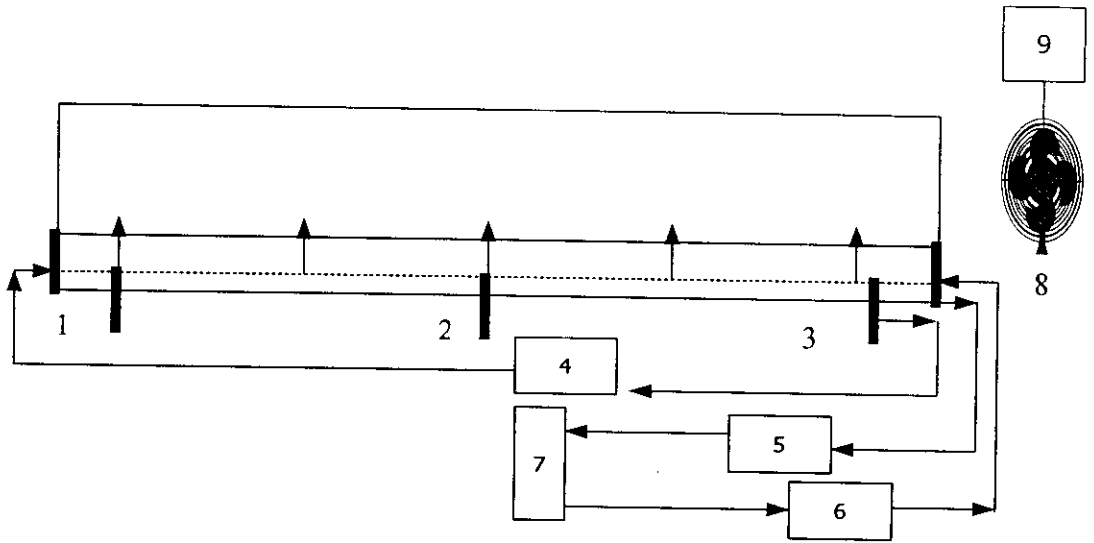
2.11 พาราฟิล์มเอ็ม (parafilm M)

2.12 ไมโครปิเปต

2.13 เครื่องกรองน้ำ activated carbon 0.3 ไมครอน

3. วิธีการทดลอง

การระเหยของสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย (volatile organic compound, VOC) จากแหล่งน้ำเปิด ได้ทำการศึกษาในอุโมงค์ลมขนาด กว้าง 0.5 เมตร ยาว 4 เมตร และสูง 0.5 เมตร ภายในบรรจุถังระเหยที่มีขนาด กว้าง 0.4 เมตร ยาว 3.9 เมตร และสูง 0.2 เมตร ดังแสดงในภาพประกอบ 1 พัดลมจะถูกติดตั้งที่ส่วนท้ายของอุโมงค์ลม ทำหน้าที่ให้กระแสลมพัดผ่านผิวน้ำ โดยความเร็วลมในอุโมงค์ลมสามารถควบคุมได้โดยการปรับความเร็วของมอเตอร์ของพัดลมโดยใช้อินเวอร์เตอร์ ส่วนอุณหภูมิของน้ำในถังระเหยควบคุมโดยใช้น้ำร้อนหล่อในแจ็กเก็ต

ภาพประกอบ 1 ชุดอุปกรณ์การทดลอง (1,2,3 = sampling port, 4 = circulation pump, 5,6 = pump, 7 = hot water tank, 8 = Blower, 9 = inverter)

สารประกอบอินทรีย์ระเหยง่ายที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ (1) เมทานอล (2) อะซีโตน (3) MEK (4) เบนซีน และ (5) โทลูอีน โดยความเข้มข้นเริ่มต้นของเมทานอล อะซีโตน MEK เบนซีน และโทลูอีน เท่ากับ 1,000 1,000 1,000 500 และ 250 mg/L ตามลำดับ ส่วนสารลดแรงตึงผิวที่ใช้ได้แก่ hexadecanol และ 1-octadecanol ซึ่งมีสถานะเป็นของแข็ง

3.1 ศึกษาผลของชนิดและปริมาณของสารลดแรงตึงผิวต่อค่า $k_{G,a}$ และ $k_{L,a}$

3.1.1 ผลของชนิดและปริมาณของสารลดแรงตึงผิวที่เติมลงไปต่อค่า $k_{G,a}$

- กรณีไม่มีฟิล์ม

1. เตรียมสารละลายเมทานอลในน้ำให้มีความเข้มข้น 1000 mg/L ปริมาตร 120 ลิตร
2. บั้มสารละลายเมทานอลจากข้อ 1 เข้าสู่ถังระเหย
3. เปิดปั๊มหมุนเวียน (circulation pump) ของถังระเหยให้สารละลายในถังเกิดการไหลเวียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความเข้มข้นของสารละลายเท่ากันทั่วทั้งถัง
4. เก็บสารละลายตัวอย่างที่เวลาเริ่มต้น โดยเก็บที่ 3 จุด ตามความยาวของถัง
5. เก็บสารละลายตัวอย่างทุกๆ 2 ชั่วโมง จนสิ้นสุดการทดลอง
6. นำสารละลายตัวอย่างไปวิเคราะห์หาความเข้มข้น โดยใช้เครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี

- กรณีที่มีฟิล์ม

1. เตรียมสารละลาย hexadecanol ให้ได้ปริมาณของ hexadecanol ต่อพื้นที่ของการระเหยเท่ากับ $2.06 \times 10^{-8} \text{ mol/cm}^2$ ($5 \text{ } \mu\text{g/cm}^2$) โดยชั่ง hexadecanol 0.078 กรัม แล้วละลายด้วย isopropanol ปริมาณน้อยที่สุด
2. เตรียมสารละลายเมทานอลในน้ำให้มีความเข้มข้น 1000 mg/L ปริมาตร 120 ลิตร
3. บำรุงสารละลายเมทานอลตามข้อ 2 เข้าถึงระเหย
4. หยดสารละลาย hexadecanol ลงบนผิวน้ำให้ทั่ว แล้วทิ้งไว้ 30 นาที เพื่อให้แน่ใจว่าสารลดแรงตึงผิวได้กระจายปกคลุมทั่วผิวน้ำ
5. เปิดปั๊มหมุนเวียน (circulation pump) ให้สารละลายในถังเกิดการไหลเวียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความเข้มข้นของสารละลายเท่ากันทั่วทั้งถัง
6. เก็บสารละลายตัวอย่างที่เวลาเริ่มต้น โดยเก็บที่ 3 จุด ตามความยาวของถังเช่นเดียวกับที่กล่าวไว้ข้างต้น
7. เก็บสารละลายตัวอย่างทุกๆ 2 ชั่วโมง จนสิ้นสุดการทดลอง
8. นำสารตัวอย่างไปวิเคราะห์หาความเข้มข้น โดยใช้เครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี
9. ทำการทดลองซ้ำเหมือนข้อ 1 – 8 โดยเปลี่ยนปริมาณของ hexadecanol ต่อพื้นที่การระเหยเป็น 4.12×10^{-8} , 6.19×10^{-8} , 8.25×10^{-8} , 10.31×10^{-8} , 12.37×10^{-8} และ $14.44 \times 10^{-8} \text{ mol/cm}^2$ (10, 15, 20, 25, 30 และ $35 \text{ } \mu\text{g/cm}^2$)
10. ทำการทดลองเหมือนข้อ 1-9 แต่เปลี่ยนชนิดของสารลดแรงตึงผิวจาก hexadecanol เป็น 1-octadecanol
11. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปคำนวณค่า $K_{OL,a}$ และ $k_{G,a}$ ตามสมการที่ (1.7) และ (1.12) ตามลำดับ

3.1.2 ผลของชนิดและปริมาณของสารลดแรงตึงผิวที่เติมลงไปต่อค่า $k_{L,a}$

ทำการทดลองเช่นเดียวกับการศึกษาผลของสารลดแรงตึงผิวต่อค่า $k_{G,a}$ แต่ใช้สารละลายโพลีเอทิลีนในน้ำที่ความเข้มข้น 250 mg/L แทนสารละลายเมทานอล และเก็บสารละลายตัวอย่างทุกๆ 1 ชั่วโมง

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปคำนวณค่า $K_{OL,a}$ และ $k_{L,a}$ ตามสมการที่ (1.7) และ (1.11) ตามลำดับ

3.1.3 ตรวจสอบประสิทธิภาพของสารลดแรงตึงผิวในการลดการระเหยของ VOC จากน้ำ

ทำการทดลองเช่นเดียวกันกับการศึกษาผลของสารลดแรงตึงผิวต่อค่า $k_{G,a}$ แต่เปลี่ยนชนิดของสารละลาย VOC จากสารละลายเมทานอลในน้ำ มาเป็นสารละลายอะซีโตน MEK และเบนซีนในน้ำ ที่ความเข้มข้นเริ่มต้นเท่ากับ 1,000 1,000 และ 500 mg/L ตามลำดับ โดยการศึกษานี้ 3 กรณี คือ

1. กรณีที่ไม่มีฟิล์มของสารลดแรงตึงผิว
2. กรณีที่มีฟิล์มของ hexadecanol ในปริมาณเท่ากับ $10.31 \times 10^{-8} \text{ mol/cm}^2$ ($25 \text{ }\mu\text{g/cm}^2$) ปกคลุมบนผิวน้ำ
3. กรณีที่มีฟิล์มของ 1-octadecanol ในปริมาณเท่ากับ $5.55 \times 10^{-8} \text{ mol/cm}^2$ ($15 \text{ }\mu\text{g/cm}^2$) ปกคลุมบนผิวน้ำ

3.2 ศึกษาผลของอุณหภูมิของวัฏภาคของเหลวต่อประสิทธิภาพของสารลดแรงตึงผิวในการป้องกันการระเหยของสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่ายจากแหล่งน้ำ

3.2.1 ผลของอุณหภูมิของวัฏภาคของเหลวต่อค่า $k_{G,a}$

1. เตรียมสารละลาย 1-octadecanol ให้ได้ปริมาณของ 1-octadecanol ต่อพื้นที่ของการระเหยเท่ากับ $5.55 \times 10^{-8} \text{ mol/cm}^2$ ($15 \text{ }\mu\text{g/cm}^2$) โดยชั่ง 1-octadecanol 0.234 กรัม มาละลายด้วย isopropanol ปริมาณน้อยที่สุด
2. เตรียมสารละลายเมทานอลในน้ำให้มีความเข้มข้น 1000 mg/L ปริมาตร 120 ลิตร
3. บั้มสารละลายเมทานอลเข้าสู่ถังระเหย
4. หยดสารละลาย 1-octadecanol ลงบนผิวน้ำ ทิ้งไว้ 30 นาที เพื่อให้แน่ใจว่าสารลดแรงตึงผิวได้กระจายไปปกคลุมทั่วผิวน้ำแล้ว
5. เปิดปั๊มหมุนเวียน (circulation pump) ให้สารละลายในถังเกิดการไหลเวียนอย่างต่อเนื่อง
6. ปั๊มน้ำร้อนเข้าแจ็กเก็ตเพื่อควบคุมให้สารละลายมีอุณหภูมิเท่ากับ $35 \text{ }^{\circ}\text{C}$
7. เก็บสารละลายตัวอย่างที่เวลาเริ่มต้น โดยเก็บที่ 3 จุดเช่นเดียวกัน
8. เก็บสารละลายตัวอย่างทุกๆ 2 ชั่วโมง จนสิ้นสุดการทดลอง
9. นำสารละลายตัวอย่างไปวิเคราะห์หาความเข้มข้น โดยใช้เครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี

10. ทำการทดลองซ้ำตามข้อ 1 - 9 แต่เปลี่ยนอุณหภูมิของสารละลายในถังมาเป็น 40 และ 45 °C
11. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปคำนวณหาค่า $K_{OL,a}$ และ $k_{G,a}$ จากสมการ (1.7) และ (1.12) ตามลำดับ

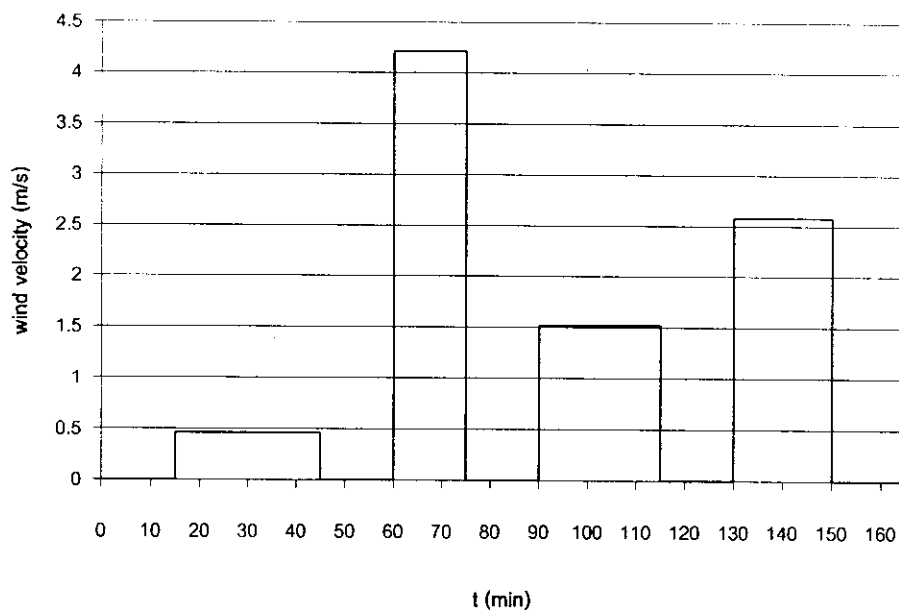
3.2.2 ผลของอุณหภูมิของวัฏภาคของเหลวต่อค่า $k_{L,a}$

ทำการทดลองเช่นเดียวกับการศึกษาผลของอุณหภูมิของวัฏภาคของเหลวต่อค่า $k_{G,a}$ แต่ใช้สารละลายโทลูอีนในน้ำที่ความเข้มข้น 250 mg/L แทนสารละลายเมทานอล และเก็บสารละลายตัวอย่างทุกๆ 1 ชั่วโมง

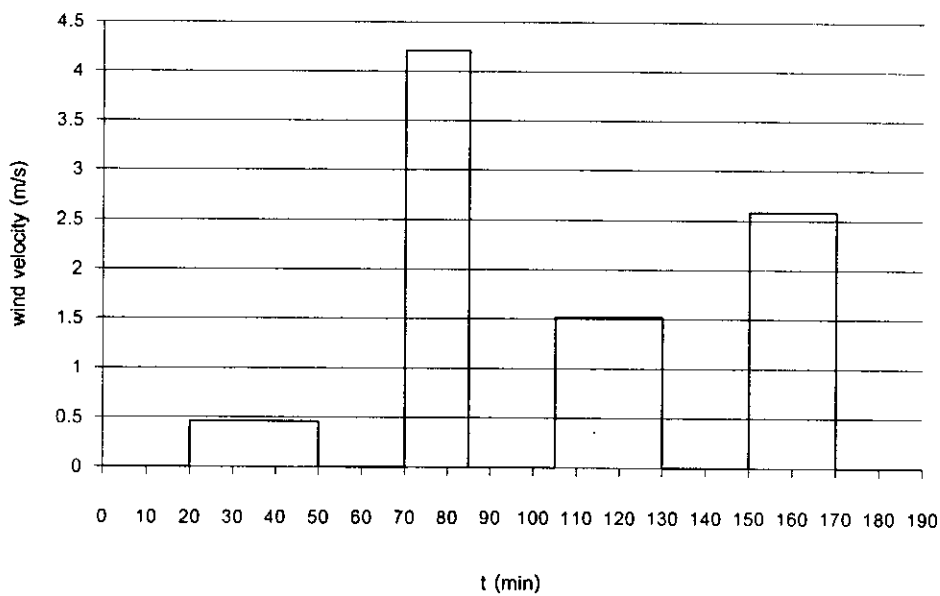
นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปคำนวณหาค่า $K_{OL,a}$ และ $k_{L,a}$ จากสมการ (1.7) และ (1.11) ตามลำดับ

3.3 ศึกษาผลของความเร็วลมเหนือผิวน้ำต่อประสิทธิภาพของสารลดแรงตึงผิวในการป้องกันกระเหยของสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่ายจากแหล่งน้ำ

เนื่องจากสภาวะจริงในธรรมชาติ กระแสลมที่พัดผ่านจะเป็นแบบไม่คงที่และไม่ต่อเนื่องตลอดเวลา มีการพัดและหยุดพัดอย่างไม่เป็นแบบแผนที่แน่นอน ดังนั้นจึงศึกษาอิทธิพลของความเร็วลมในรูปแบบนี้ โดยกำหนดรูปแบบความเร็วลมที่ศึกษา 2 รูปแบบ ซึ่งมีการแปรเปลี่ยนความเร็วลมอยู่ในช่วง 0 – 4.21 m/s โดยควบคุมอุณหภูมิของแหล่งน้ำให้อยู่ที่ 27 °C ดังแสดงในภาพประกอบ 2 และ 3

ภาพประกอบ 2 ความเร็วลมและการกระชอกรูปแบบที่ 1

ภาพประกอบ 3 ความเร็วลมและการกระชอกรูปแบบที่ 2

ขั้นตอนการทดลอง

- กรณีที่ไม่มีฟิล์มของสารลดแรงตึงผิว และมีความเร็วลมตามรูปแบบที่ 1

1. เตรียมสารละลายเมทานอลในน้ำที่ความเข้มข้น 1000 mg/L ปริมาตร 120 ลิตร
2. บ่มสารละลายตามข้อ 1 เข้าสู่ถังระเหย
3. เปิดปั๊มหมุนเวียน (circulation pump) ให้สารละลายภายในถังเกิดการไหลเวียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความเข้มข้นของสารละลายเท่ากันทั่วทั้งถัง
4. เก็บสารละลายตัวอย่างที่เวลาเริ่มต้น โดยเก็บที่ 3 จุด ตามความยาวของถัง
5. ทิ้งไว้ 15 นาที แล้วเก็บสารละลายตัวอย่าง
6. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 0.46 m/s เป็นระยะเวลา 30 นาที
7. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
8. ทิ้งไว้ 15 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
9. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 4.21 m/s เป็นระยะเวลา 15 นาที
10. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
11. ทิ้งไว้ 15 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
12. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 1.52 m/s เป็นระยะเวลา 25 นาที
13. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
14. ทิ้งไว้ 15 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
15. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 2.58 m/s เป็นระยะเวลา 20 นาที
16. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
17. ทิ้งไว้ 15 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
18. นำสารละลายตัวอย่างไปวิเคราะห์หาความเข้มข้น โดยใช้เครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี
19. ทำการทดลองซ้ำตามข้อ 1 – 18 แต่เปลี่ยนชนิดของสารละลาย VOC จากสารละลายเมทานอลในน้ำมาเป็นสารละลายโทลูอีนในน้ำ ที่ความเข้มข้นเริ่มต้น 250 mg/L

- กรณีที่ไม่มีฟิล์มของสารลดแรงตึงผิว และมีความเร็วลมตามรูปแบบที่ 2

1. เตรียมสารละลายเมทานอลในน้ำที่ความเข้มข้น 1000 mg/L ปริมาตร 120 ลิตร
2. บีบสารละลายตามข้อ 1 เข้าสู่ถังระเหย
3. เปิดปั๊มหมุนเวียน (circulation pump) ให้สารละลายภายในถังเกิดการไหลเวียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความเข้มข้นของสารละลายเท่ากันทั่วทั้งถัง
4. เก็บสารละลายตัวอย่างที่เวลาเริ่มต้น โดยเก็บที่ 3 จุด ตามความยาวของถัง
5. ทิ้งไว้ 20 นาที แล้วเก็บสารละลายตัวอย่าง
6. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 0.46 m/s เป็นระยะเวลา 30 นาที
7. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
8. ทิ้งไว้ 20 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
9. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 4.21 m/s เป็นระยะเวลา 15 นาที
10. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
11. ทิ้งไว้ 20 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
12. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 1.52 m/s เป็นระยะเวลา 25 นาที
13. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
14. ทิ้งไว้ 20 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
15. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 2.58 m/s เป็นระยะเวลา 20 นาที
16. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
17. ทิ้งไว้ 20 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
18. นำสารละลายตัวอย่างไปวิเคราะห์หาความเข้มข้น โดยใช้เครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี
19. ทำการทดลองซ้ำตามข้อ 1 – 18 แต่เปลี่ยนชนิดของสารละลาย VOC จากสารละลายเมทานอลในน้ำมาเป็นสารละลายโทลูอีนในน้ำ ที่ความเข้มข้นเริ่มต้น 250 mg/L

- กรณีที่มีฟิล์มของสารลดแรงตึงผิว และมีความเร็วลมตามรูปแบบที่ 1

1. เตรียมสารละลาย hexadecanol ให้ได้ปริมาณของ hexadecanol ต่อพื้นที่ผิวของการระเหยเท่ากับ 10.31 mol/cm^2 ($25 \text{ } \mu\text{g/cm}^2$) โดยชั่ง hexadecanol 0.390 กรัม แล้วละลายด้วย isopropanol ในปริมาณน้อยที่สุด

2. เตรียมสารละลายเมทานอลในน้ำที่ความเข้มข้น 1000 mg/L ปริมาตร 120 ลิตร

3. ป้อนสารละลายตามข้อ 1 เข้าสู่ถังระเหย

4. หยดสารละลาย hexadecanol ลงบนผิวน้ำ แล้วทิ้งไว้ 30 นาที

5. เปิดปั๊มหมุนเวียน (circulation pump) ให้สารละลายภายในถังเกิดการไหลเวียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความเข้มข้นของสารละลายเท่ากันทั่วทั้งถัง

6. เก็บสารละลายตัวอย่างที่เวลาเริ่มต้น โดยเก็บที่ 3 จุด ตามความยาวของถัง

7. ทิ้งไว้ 15 นาที แล้วเก็บสารละลายตัวอย่าง

8. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 0.46 m/s เป็นระยะเวลา 30 นาที

9. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

10. ทิ้งไว้ 15 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

11. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 4.21 m/s เป็นระยะเวลา 15 นาที

12. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

13. ทิ้งไว้ 15 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

14. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 1.52 m/s เป็นระยะเวลา 25 นาที

15. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

16. ทิ้งไว้ 15 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

17. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 2.58 m/s เป็นระยะเวลา 20 นาที

18. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

19. ทิ้งไว้ 15 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

20. นำสารละลายตัวอย่างไปวิเคราะห์หาความเข้มข้น โดยใช้เครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี

21. ทำการทดลองซ้ำตามข้อ 1 – 20 แต่เปลี่ยนชนิดของสารละลาย VOC จากสารละลาย เมทานอลในน้ำมาเป็นสารละลายโทลูอีนในน้ำ ที่ความเข้มข้นเริ่มต้น 250 mg/L

22. ทำการทดลองซ้ำตามข้อ 1 – 20 แต่เปลี่ยนชนิดของสารลดแรงตึงผิวจาก hexadecanol มาเป็นสารละลาย 1-octadecanol ที่มีปริมาณ 1-octadecanol ต่อพื้นที่ผิวการ ระเหยเท่ากับ $5.55 \times 10^{-8} \text{ mol/cm}^2$ ($15 \mu\text{g/cm}^2$)

23. ทำการทดลองซ้ำตามข้อ 1 – 20 แต่เปลี่ยนชนิดของสารละลาย VOC จากสารละลาย เมทานอลในน้ำมาเป็นสารละลายโทลูอีนในน้ำที่ความเข้มข้นเริ่มต้น 250 mg/L และเปลี่ยนชนิด ของสารลดแรงตึงผิวจาก hexadecanol มาเป็นสารละลาย 1-octadecanol ที่มีปริมาณ 1-octadecanol เท่ากับ $5.55 \times 10^{-8} \text{ mol/cm}^2$ ($15 \mu\text{g/cm}^2$)

- กรณีที่มีฟิล์มของสารลดแรงตึงผิว และมีความเร็วลมตามรูปแบบที่ 2

1. เตรียมสารละลาย hexadecanol ให้ได้ปริมาณของ hexadecanol ต่อพื้นที่ผิวของการ ระเหยเท่ากับ $10.31 \times 10^{-8} \text{ mol/cm}^2$ ($25 \mu\text{g/cm}^2$) โดยชั่ง hexadecanol 0.390 กรัม แล้ว ละลายด้วย isopropanol ในปริมาณน้อยที่สุด

2. เตรียมสารละลายเมทานอลในน้ำที่ความเข้มข้น 1000 mg/L ปริมาตร 120 ลิตร

3. บั้มสารละลายตามข้อ 1 เข้าสู่ถังระเหย

4. หยดสารละลาย hexadecanol ลงบนผิวน้ำ แล้วทิ้งไว้ 30 นาที

5. เปิดปั๊มหมุนเวียน (circulation pump) ให้สารละลายภายในถังเกิดการไหลเวียนอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้ความเข้มข้นของสารละลายเท่ากันทั่วทั้งถัง

6. เก็บสารละลายตัวอย่างที่เวลาเริ่มต้น โดยเก็บที่ 3 จุด ตามความยาวของถัง

7. ทิ้งไว้ 20 นาที แล้วเก็บสารละลายตัวอย่าง

8. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 0.46 m/s เป็นระยะเวลา 30 นาที

9. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

10. ทิ้งไว้ 20 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

11. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 4.21 m/s เป็นระยะเวลา 15 นาที

12. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

13. ทิ้งไว้ 20 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย

14. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 1.52 m/s เป็นระยะเวลา 25 นาที
  15. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
  16. ทิ้งไว้ 20 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
  17. เปิดอินเวอร์เตอร์ควบคุมพัดลมให้เกิดกระแสลมพัดผ่านผิวน้ำด้วยความเร็ว 2.58 m/s เป็นระยะเวลา 20 นาที
  18. ปิดอินเวอร์เตอร์ แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
  19. ทิ้งไว้ 20 นาที แล้วเก็บตัวอย่างสารละลาย
  20. นำสารละลายตัวอย่างไปวิเคราะห์หาความเข้มข้น โดยใช้เครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี
  21. ทำการทดลองซ้ำตามข้อ 1 – 20 แต่เปลี่ยนชนิดของสารละลาย VOC จากสารละลาย เมทานอลในน้ำมาเป็นสารละลายโทลูอินในน้ำ ที่ความเข้มข้นเริ่มต้น 250 mg/L
  22. ทำการทดลองซ้ำตามข้อ 1 – 20 แต่เปลี่ยนชนิดของสารลดแรงตึงผิวจาก hexadecanol มาเป็นสารละลาย 1-octadecanol ที่มีปริมาณ 1-octadecanol ต่อพื้นที่ผิวการระเหยเท่ากับ $5.55 \times 10^{-8} \text{ mol/cm}^2$ ($15 \mu\text{g/cm}^2$)
  23. ทำการทดลองซ้ำตามข้อ 1 – 20 แต่เปลี่ยนชนิดของสารละลาย VOC จากสารละลาย เมทานอลในน้ำมาเป็นสารละลายโทลูอินในน้ำที่ความเข้มข้นเริ่มต้น 250 mg/L และเปลี่ยนชนิดของสารลดแรงตึงผิวจาก hexadecanol มาเป็นสารละลาย 1-octadecanol ที่มีปริมาณ 1-octadecanol เท่ากับ $5.55 \times 10^{-8} \text{ mol/cm}^2$ ($15 \mu\text{g/cm}^2$)
- เมื่อได้ค่าความเข้มข้นที่เวลาต่างๆ แล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนมวลรวมเฉลี่ย เมื่อเทียบกับวัฏภาคของเหลว ($K_{OL,a,avg}$) เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับกรณีที่ไม่มีฟิล์มของสารลดแรงตึงผิวน้ำ

3.4 การวิเคราะห์หาความเข้มข้นของสารละลายตัวอย่าง

การหาความเข้มข้นของสารละลายตัวอย่างที่เวลาต่างๆ โดยใช้แก๊สโครมาโทกราฟีในการวิเคราะห์ โดยวิธี Internal Standardization ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้หาปริมาณของสารได้ถูกต้องที่สุด

3.4.1 การเตรียม calibration curve ของสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย

- calibration curve ของสารละลายเมทานอลมาตรฐาน

1. เตรียมสารละลาย isopropanol ในน้ำให้มีความเข้มข้น 800 mg/L ใช้เป็นสารละลาย internal standard

2. เตรียมสารละลายเมทานอลมาตรฐานในน้ำที่ความเข้มข้นต่างๆ ได้แก่ 200, 400, 600, 800 และ 1,000 mg/L

3. ผสมสารละลาย isopropanol (จากข้อ 1) กับสารละลายเมทานอล (จากข้อ 2) อย่างละ 5 มิลลิลิตร แล้วเขย่าให้เข้ากัน

4. นำส่วนผสมจากข้อ 3 ไปฉีดเข้าเครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี โดยสภาวะที่วิเคราะห์ คือ

- FID ทำงานที่อุณหภูมิ 300 °C
- อุณหภูมิของ injection port เท่ากับ 250 °C
- อุณหภูมิของ oven เท่ากับ 60 °C
- อัตราการไหลของแก๊สพาเท่ากับ 20 ml.min⁻¹

จะได้พื้นที่ใต้พีกของสารละลายมาตรฐานและสารละลาย internal standard

5. หาอัตราส่วนพื้นที่ใต้พีกจากสูตร

$$\text{อัตราส่วนของพื้นที่ใต้พีก} = \frac{\text{พื้นที่ใต้พีกของสารละลายมาตรฐาน}}{\text{พื้นที่ใต้พีกของสารละลาย internal standard}} \quad (2.3.4.1)$$

6. เขียนกราฟระหว่างอัตราส่วนพื้นที่ใต้พีกกับความเข้มข้นของสารละลายเมทานอลมาตรฐาน

- calibration curve ของสารละลายอะซีโตนมาตรฐาน

1. เตรียมสารละลายเมทิลเอทิลคีโตนในน้ำให้มีความเข้มข้น 800 mg/L ใช้เป็นสารละลาย internal standard

2. เตรียมสารละลายอะซีโตนมาตรฐานในน้ำที่ความเข้มข้นต่างๆ ได้แก่ 200, 400, 800 และ 1,000 mg/L

3. ผสมสารละลายเมทิลเอทิลคีโตน (จากข้อ 1) กับสารละลายอะซีโตน (จากข้อ 2) อย่างละ 5 มิลลิลิตร แล้วเขย่าให้เข้ากัน

4. นำส่วนผสมจากข้อ 3 ไปฉีดเข้าเครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี โดยสภาวะที่วิเคราะห์ คือ

- FID ทำงานที่อุณหภูมิ 300 °C
- อุณหภูมิของ injection port เท่ากับ 250 °C
- อุณหภูมิของ oven เท่ากับ 60 °C
- อัตราการไหลของแก๊สพาเท่ากับ 20 ml.min⁻¹

จะได้พื้นที่ใต้พีกของสารละลายมาตรฐานและสารละลาย internal standard

5. หาอัตราส่วนพื้นที่ใต้พีกจากสมการ (2.3.4.1)

6. เขียนกราฟระหว่างอัตราส่วนพื้นที่ใต้พีกกับความเข้มข้นของสารละลายอะซีโตนมาตรฐาน

- calibration curve ของสารละลายโทลูอีนมาตรฐาน

1. เตรียมสารละลายเบนซีนในน้ำให้มีความเข้มข้น 100 mg/L ใช้เป็นสารละลาย internal standard

2. เตรียมสารละลายโทลูอีนมาตรฐานในน้ำที่ความเข้มข้นต่างๆ ได้แก่ 50, 100, 150 และ 200 mg/L

3. ผสมสารละลายเบนซีน (จากข้อ 1) กับสารละลายโทลูอีน (จากข้อ 2) อย่างละ 5 มิลลิลิตร แล้วเขย่าให้เข้ากัน

4. นำส่วนผสมจากข้อ 3 ไปฉีดเข้าเครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี โดยสภาวะที่วิเคราะห์ คือ

- FID ทำงานที่อุณหภูมิ 300 °C
- อุณหภูมิของ injection port เท่ากับ 250 °C
- อุณหภูมิของ oven เท่ากับ 100 °C
- อัตราการไหลของแก๊สพาเท่ากับ 20 ml.min⁻¹

จะได้พื้นที่ใต้พีกของสารละลายมาตรฐานและสารละลาย internal standard

5. หาอัตราส่วนพื้นที่ใต้พีกจากสมการ (2.3.4.1)

6. เขียนกราฟระหว่างอัตราส่วนพื้นที่ใต้พีกกับความเข้มข้นของสารละลายโทลูอีนมาตรฐาน

- calibration curve ของสารละลายเมทิลเอทิลคีโตนมาตรฐาน

1. เตรียมสารละลายอะซีโตนในน้ำให้มีความเข้มข้น 1000 mg/L ใช้เป็นสารละลาย internal standard

2. เตรียมสารละลายเมทิลเอทิลคีโตนมาตรฐานในน้ำที่ความเข้มข้นต่างๆ ได้แก่ 200, 400, 600, 800 และ 1,000 mg/L

3. ผสมสารละลายอะซีโตน (จากข้อ 1) กับสารละลายเมทิลเอทิลคีโตน (จากข้อ 2) อย่างละ 5 มิลลิลิตร แล้วเขย่าให้เข้ากัน

4. นำส่วนผสมจากข้อ 3 ไปฉีดเข้าเครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี โดยสภาวะที่วิเคราะห์ คือ

- FID ทำงานที่อุณหภูมิ 300 °C
- อุณหภูมิของ injection port เท่ากับ 250 °C
- อุณหภูมิของ oven เท่ากับ 60 °C
- อัตราการไหลของแก๊สพาเท่ากับ 20 ml.min⁻¹

จะได้พื้นที่ใต้พีคของสารละลายมาตรฐานและสารละลาย internal standard

5. หาอัตราส่วนพื้นที่ใต้พีคจากสมการ (2.3.4.1)

6. เขียนกราฟระหว่างอัตราส่วนพื้นที่ใต้พีคกับความเข้มข้นของสารละลายเมทิลเอทิลดี

โตนมาตรฐาน

3.4.2 หาความเข้มข้นของสารละลายตัวอย่าง

1. เตรียมสารละลาย internal standard
2. นำสารละลายตัวอย่างที่เก็บที่เวลาต่างๆ มาผสมกับสารละลาย internal standard อย่างละ 5 มิลลิลิตร แล้วเขย่าให้เข้ากัน
3. นำสารละลายที่ผสมแล้วจากข้อ 2 มาฉีดเข้าเครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี
4. หาอัตราส่วนพื้นที่ใต้พีคจากสูตร

$$\text{อัตราส่วนของพื้นที่ใต้พีค} = \frac{\text{พื้นที่ใต้พีคของสารละลายตัวอย่าง}}{\text{พื้นที่ใต้พีคของสารละลาย internal standard}} \quad (2.3.4.2)$$

5. นำค่าที่ได้ไปหาความเข้มข้นของ VOC ได้ จาก calibration curve